

ÓBECSE KÖZSÉG

MŰVELŐDÉSFEJLESZTÉSI TERVE

A 2024-2026. IDŐSZAKRA

TARTALOM

1. BEVEZETŐ	3
2. A KULTÚRÁRÓL	5
3. A MUNKA METODOLOGIÁJA	7
4. ÁLTALÁNOS ADATOK ÓBECSE KÖZSÉGRŐL	9
4.1. Demográfia	9
5. ADMINISZTRÁCIÓ A KULTURÁBAN	11
6. JOGI KERET	15
6.1. Nemzeti szabályozás	15
6.2. Nemzetközi	17
7. VÍZIÓ, MISSZIÓ, ÉRTÉKEK ÉS ELVEK	19
8. HELYZETELEMZÉS	21
8.1. Művelődési intézmények	21
8.1.1. Óbecsei Népkönyvtár	23
8.1.2. Óbecsei Városi Színház	25
8.1.3. Óbecsei Városi Múzeum	27
8.2. Kulturális javak	29
9. A MŰVELŐDÉS PÉNZELÉSE ÓBECSE KÖZSÉGBEN	32
10. LEHETSÉGES PÉNZELÉSI FORRÁSOK	34
10.1. Hazaipénzelési források	34
10.2. Nemzetközi alapok	36
11. TERV, INTÉZKEDÉSEK ÉS CÉLOJK	37
12. IMPLEMENTÁCIÓ, MONITORING ÉS EVAULÁCIÓ	41
13. MELLÉKLET	42
A kérdőív eredményei	42

1. BEVEZETŐ

Óbecse község 2024-2026-os időszakra vonatkozó művelődésfejlesztési terve Óbecse község művelődéspolitikai dokumentuma, amelyben megállapítják a hatás irányait, a művelődésfejlesztés céljait és prioritásait, valamint a művelődésfejlesztés végrehajtásának módját Óbecse község területén, összhangban az Óbecse Község Alapszabályában definiált hatáskörökkel. A művelődésfejlesztési tervet A kultúráról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 13/2016., 30/2016. – kiig., és 6/2020. számok) Óbecse község középtávú terve a 2023-2025-ös időszakra és Óbecse község fejlesztési terve a 2024-2030-ig tartó időszakra (Óbecse Község Képviselő-testülete 2024. május 30-án megtartott alapján dolgozták ki.

A kulturális stratégiai dokumentumok hiányának ellenére állami és tartományi szinten, Óbecse község A művelődésről szóló törvény 7. szakasza alapján a polgárok kulturális szükségleteinek kielégítése céljából Óbecse község fejlesztési tervének szerves részeként hozza meg a Művelődésfejlesztési tervet. A művelődési terv megvalósításának pénzügyi keretét Óbecse község költségvetésében definiálják a megjelölt időszak minden költségvetési évére.

A dokumentum kidolgozásának eljárása során tanulmányozták a Szerb Köztársaság művelődésfejlesztési stratégiajavaslatát a 2020-tól 2029-ig tartó időszakra, amelyet a Szerb Köztársaság Kormánya 2020. márciusában fogadott el (a Stratégiát nem fogadták el a Képviselőház ülésén a Művelődési terv kidolgozásának időpontjáig), s amely szabályozza a művelődés területébe tartozó célokat és prioritásokat, tervszerűen és szisztematikusan szabályozza a közérdeket a művelődés területén és meghatározza országunk művelődésfejlesztésének stratégiai prioritásait, s ilyenként alapul szolgál a helyi szintű tervdokumentum kidolgozásához. A Szerb Köztársaság művelődésfejlesztési stratégiája a 2020-tól 2029-ig tartó időszakra a következő alapelveken alapszik: a nemzeti kultúra védelme és megóvása iránti elkötelezettség, a kulturális örökség mint megismételhetetlen és egyedi hagyaték védelme és értékelése, a művészi alkotás mint szabad önkifejezési mód ösztönzése és reklámozása, a nemzeti kisebbségek kulturális jogainak védelme, az érzékeny csoportok egymás iránti megértésének ösztönzése és egyenjogú bekapcsolása a művelődési életbe, a művelődés széles hozzáférhetősége, valamint egyenrangú és aktív részvétel a kulturális életben, a nemzetközi kulturális együttműködés fejlesztése és hozzájárulás az ország világhírnevéhez, valamint a modern pénzügyi modell korszerűsítésének támogatása, azaz a kultúra gazdasági potenciálként való felfogása.

A Művelődésfejlesztési terv összhangban van a Szerb Köztársaság művelődésfejlesztésének a 2021-től 2025-ös időszakra vonatkozó stratégiai prioritásaival, amit a Kulturális és Tájékoztatási Minisztérium fogadott el (a Szerb Köztársaság 2021. 01. 21-I 05 6-2013/2021-1. számú Záradéka), valamint a **Fenntartható fejlődés 2030-ig szóló naptárával** és a Fenntartható fejlődés 17 céljával (FFC), amelyeket elfogadtak az Egyesült Nemzetek Szövetségének tagállamai, s amely globális stratégiai keretet nyújt a fenntartható fejlődés számára, s amiben részt kell venniük a tagállamokban és a releváns nemzetközi szereplőknek. A 2030-as naptár alapjául szolgál a fejlesztés víziójának mint fenntartható jólétnek és a fenntartható fejlődés három dimenzióját kapcsolja be: a gazdasági növekedést, a szociális inklúziót és a környezetvédelmet.

Óbecse község művelődésfejlesztési terve projektuma kidolgozásának motivációja az, hogy észrevették a község művelődésfejlesztési tervi és stratégiai fejlesztésének hiányát. A művelődés hatékony fejlesztésével és a kultúra szereplőinek együttműködésével a helyi hatalom világos képet kap azokról az értékekről, amelyekkel a közösség rendelkezik, s amelyeket utána beépít az egész közösségre hatással levő határozatok meghozatalába. Tekintettel arra, hogy a művelődés tervezése egy karika a stratégiai tervezés láncában, a helyi közösség vezetésében és fejlesztésében, a minőséges életfeltételek megvalósítása pedig magában foglalja a helyi szektorok stratégiai terveinek fejlettségét és összehangoltságát. A stratégiai dokumentumok kidolgozásának indítványa a község hozzáállását tükrözi, hogy hosszútávon tervez a helyi közösség fontosabb szegmenseit illetően.

E célból Óbecse község betervezte a projektumjavaslatot a jelen dokumentum kidolgozására a Tartományi Régiófejlesztési, Nemzetközi Együttműködési és Helyi Önkormányzati Titkársághoz. A dokumentum kidolgozásához a szakmai és konzultációs szolgáltatásokat az Edukons Egyetem nyújtotta a tervi dokumentumok kidolgozásának konzultációs szolgáltatásai kiválasztásáról szóló 2023. 10. 31-i 141-404-303/2023-04. számú 2023. 11. 06-án Újvidéken a Tartományi Régiófejlesztési, Nemzetközi Együttműködési és Helyi Önkormányzati Titkárság, a Vajdaság AT és a kamanci Edukons Egyetem megkötött közbeszerzési szerződés alapján (sorszám: JN 0004/2023.)

2. A MŰVELŐDÉSRŐL

Ahhoz, hogy áttekintsük és megismerjük egy társadalom szellemét, el kell térni a konvencionális elemzési módszerektől, s elfogadni, hogy a nyelv, az örökség, az ideálok, a normák és más számos tényező – egyszóval a kultúra – változó, élő és complex organizmusát képezik egy nemzetnek, amely a legnüanszosabb és figyelmesen összeállított tervet igényel az egyedi hagyományának fejlesztéséhez.

Minden társadalom érdeke a hagyományának ápolása, összhangban a kultúra átfogó terminusának etimológiájával, ami a latin *colere* – nevelni, ápolni jelentésű szóból ered. Az 1871-ben írt Primitív kultúra című művében Edward Barnett Taylor brit antropológus leírja a kultúra első modern definícióját: “A kultúra vagy civilizáció a legszelesebb etnográfiai értelemben egy összetett egész, amely magában foglalja a tudást, hitet, művészetet, morált, jogot, hagyományokat és más képességeket és szokásokat, amelyekre az ember a társadalom tagjaként tesz szert.”

A történelem során a kultúra számos klasszifikációs rendszerét írták le, amelyek különböző nézőpontokból fejlődtek ki: beleértve az antropológiát, szociológiát, politikát, pszichológiát, filozófiát, esztétikát és számos más prizmat, amelyek hozzájárultak az emberi nem tükröződéséhez az elemzések személyes lencséiben. A kultúra rendelkezéseit a társadalmi örökséggel, ideálokkal és értékekkel, az alkalmazkodással és átadással, megállással és szervezéssel, tárgyakkal, ötletekkel, mitológiával és szimbólumokkal írták le. Más szavakkal, a kultúra alkotóelemei mind emberi alkotások, úgy anyagi, mint szellemi, melyek eredete nem írható le természetes és annak szerves folyamataiként. Ezzel összhangban teljesen természetes az ember számára, hogy szükségesnek érzi igazolni, megerősíteni és esztétizálni mindazt, amit megteremt, átad vagy a természetre hagy maga után.

Összhangban az emberi alkotás és a természet közötti kapcsolattal (vagy különbséggel) a kulturális örökségen belül mediátorokra lelünk, közvetítőkre e két oldal: alkotó között. A művész számára valami új és jelentős alkotása a társadalomban közvetítés. Az ötlet, hogy a természet kommunikálni szeretne az emberrel, az alkotó az újító szerepében összeköti őket és az emberség gazdagabb formáit fejleszti, amely tovább kristályosítja a nemzet szellemét. Legyen az zene, poétika, színház, művészi kiállítás, tánc vagy más expresszió forma, amely továbbítja az egyén autentikusságát, míg az őszinte és ápolat alkotás összeköti és megerősíti a társadalom kollektív nemzeti identitását és felkér másokat, hogy járuljon hozzá saját módjukon – mai külön jelentőséggel bír, ha tudjuk, hogy nem létezik szilárd és egészséges társadalom szilárd és egészséges egyén nélkül.

Manapság a tömegkommunikációs médiának köszönhetően a kultúracsera Európában virágzik és zsong az élettől. A mozgásszabadság nagy mértékben hozzájárul a határokon átívelő dialógushoz és a hagyományok és ötletek cseréjéhez. A kulturális aktivitások, valamint azok keresése nem függenek a földrajzi és időbeli tényezőktől, ami felébreszti a kultúracsera kíváncsiságát és motivációját – s vele együtt hozzájárul társadalmunk diverzitásához.

3. MUNKAMÓDSZER

Óbecse község művelődésfejlesztési terve kidolgozása során a helyi fejlesztés stratégiai tervezésének sztenderdizált metodológiáját használtuk, amelyekben az alábbiakon alapuló integrált hozzáállást alkalmaztunk:

- a kulturális jólét promotálása a község területén
- a kulcsszereplők aktivitásainak koordinálása a kulturális folyamatok kitalálásában és végrehajtásában, összhangban a község szélesebb céljaival
- horizontális és vertikális együttműködés felállítása Óbecse község művelődésében az összes fontos szereplő között
- a részvételi hozzáállás promotálása a kulturális fejlődés tervezésének folyamatába a dialógusban való kreatív kifejezés által
- a kapcsolatok fejlesztése a helyi önkormányzat egyéb szféráival a partnerség és pénzügyi támogatási lehetőségek növelése céljából

Óbecse község művelődésfejlesztési terve kidolgozásának folyamata az alábbi fázisokban történt:

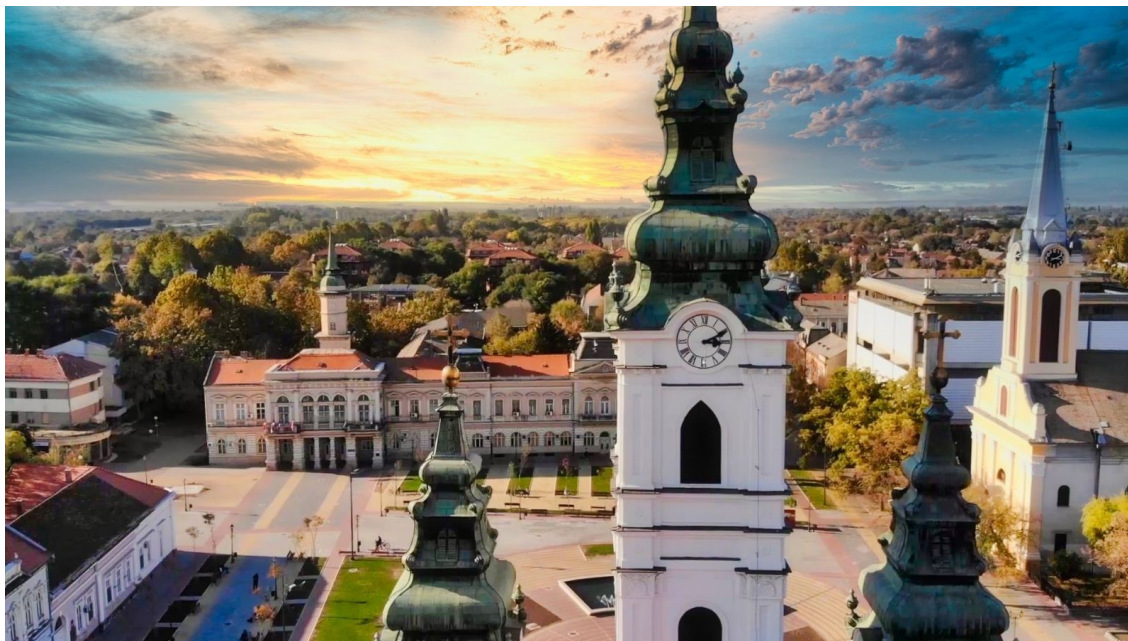
Az előfeltételek megteremtése a Művelődésfejlesztési terv kidolgozásának megvalósításához – az első lépés a jelen dokumentum kidolgozásának folyamatában az Óbecse község művelődésfejlesztési tervét kidolgozó munkacsoport megalakítása és a jövőbeli aktivitások dinamikájának definiálása. Az Óbecse község művelődésfejlesztési tervét kidolgozó munkacsoportot a 2022. 11. 14-I III 02-105/22. számú határozattal alakították meg. Óbecse Község Községi Tanácsa 2023. 08. 03-án III 6-4/2023. szám alatt meghozta a Határozatot Óbecse község művelődésfejlesztési terve kidolgozásához való hozzájáruláshoz.

A Művelődésfejlesztési terv kidolgozásához szükséges releváns adatok begyűjtése az egyik kulcsfontosságú feladat a dokumentum kidolgozása során. A következő adatokat gyűjtöttük be: demográfiai és földrajzi adatok, adatok a művelődés adminisztrációjáról, adatok Óbecse község művelődési alanyairól, adatok a helyi önkormányzat művelődésre elkülönített eszközeiről, adatok a lehetséges pénzügyi forrásokról, adatok az aktivitásokról és a helyi intézmények erőforrásairól stb. Óbecse község művelődésfejlesztési terve kidolgozása során interjúkat készítettek a művelődési intézmények igazgatóival, mégpedig az Óbecsei Népkönyvtár, az Óbecsei Városi Színház és az Óbecsei Városi Múzeum igazgatóival, valamint a községi tanács művelődéssel megbízott tagjával. A kérdőívet feltöltötték Óbecse község honlapjára, e-mailben pedig megküldték a kultúra fontos szereplőinek.

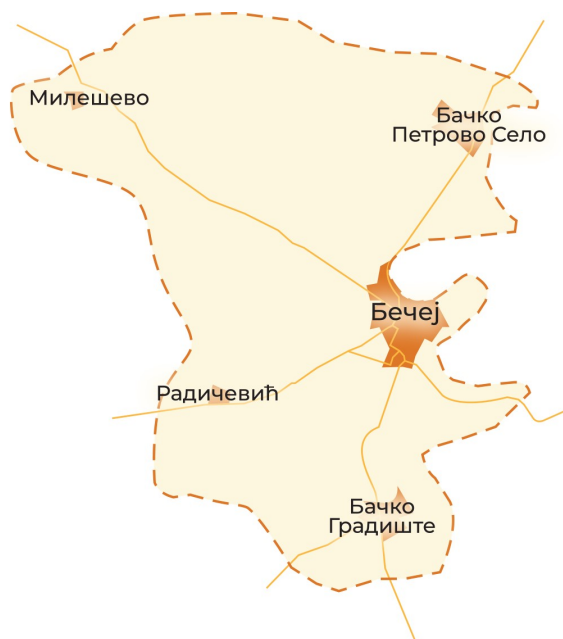
A stratégiai tervezés – az áttekintett helyzet és begyűjtött adatok alapján definiálták a község fejlesztésének irányait és prioritásait a művelődés területén az elkövetkező három évre. A konkrét aktivitások definiálása és kreálása során az említett adatok mellett kulcsszerepe volt az erőforrások elemzésének, illetve a helyi erőforrások valós lehetőségeinek.

Óbecse község művelődésfejlesztési tervének elfogadása az utolsó lépés Óbecse község művelődésfejlesztési terve kidolgozásának eljárása során.

4. ÁLTALÁNOS ADATOK ÓBECSE KÖZSÉGRŐL

Óbecse község a Szerb Köztársaság északi részén, pontosabban a Vajdaság Autonóm Tartomány középső részén található, kb. egyforma távolságra a szomszédos országok – Magyarország, Románia és Horvátország határaitól, akárcsak a tartomány adminisztrációs központjától, Újvidéktől, amely a főváros, Belgrád felé tartó főút felé található. Mivel Vajdaság Bácska, Bánát és Szerémség földrajzi régiókból áll, Óbecse község a Dél-bácskai körzethez tartozik, s Bácska keleti részén fekszik, ahol Bánáttal (Törökbecse község) határos. Törökbecse községen kívül Óbecse község határos északon Ada és Topolya községekkel, nyugaton Kishegyes és Szenttamás községekkel, délen pedig Zsablya községgel. Óbecse község területe mintegy 486 km². A 2022. évi népszámlálás adatai szerint Óbecse községnek 30.681 lakosa van, ami 17,86%-kal kevesebb a 2011. évi népszámlálási adatokhoz viszonyítva. Óbecse község a területi terve szerint Óbecse, Péterréve, Bácsföldvár, Drea és Radičević településekből áll.

1. kép: A község földrajzi elhelyezkedése

A region és a helyi önkormányzati egységek fejlettségének egységes listája meghatározásáról szóló 2014. évi rendelet (SZK Hivatalos Közlönye, 104/2014. szám) alapján Óbecse község a második csoportba tartozik, azaz azon községek közé, amelyek fejlettsége a köztársasági átlag 80-100%-a között van.

Óbecse a környékével multietnikus környezetet képez, ahol egymást tisztelik a nemzetek. Ebben a környezetben tisztelik az emberi jogokat, hagyományokat és különbségeket, eltekintve a vallási, nemzeti vagy bármilyen másféle hovatartozástól. Óbecse község területén hivatalos használatban van a szerb nyelv cirill betűs írásmóddal és a magyar nyelv a saját írásmódjával.

Óbecsét 1091-ben említik írásban, Péterrévét 1092-ben, Bácsföldvárt 1316-ban, míg Dreát az első világháború, Radičevićot a második világháború után építették. 1238-tól a XVI. század közepéig Óbecse tíz feudális uralkodót váltott. A törökök II. Murat uralkodása alatt 1439-ben kitértek a Szávára és a Dunára, Óbecse akkor Brankovics György despota uralma alá tartozott. Az óbecsei Tiszán található várat a törökök 1551-ben foglalták el, míg 1552-ben már az egész mai Vajdaság területe a törökök alá tartozott. Az osztrák – török háború után a Habsburgok 1902-ben katonai határt alakítottak ki, hogy megóvják magukat a török támadásoktól. A sáncok miatt, amelyekkel körbevette magát, 1774-ig Óbecsei Sáncoknak hívták a települést, amikor is megkapta az Óbecse nevet.

1757-ben költöztek ide az első magyar családok, majd a németek, szlovákok és a zsidók. Így történt hatalmas változás a lakosság nemzeti összetételében, mert pl. 1751-ben Óbecse tiszta szerb település volt, 1774-ben pedig a lakosság 50%-t már magyarok alkották.

Óbecse az Osztrák – Magyar Monarchia része volt 1918-ig, amikor is Vajdaság hozzákapcsolódott a Szerb – Horvát – Szlovén Királysághoz.

A második világháború után Óbecse önálló település 1955-ig, amikor is először a verbászi, majd az újvidéki járáshoz kapcsolták. 1955-ben kapcsolódott Óbecséhez Drea és Radičević, majd 1960-ban Péterréve és Bácsföldvár.

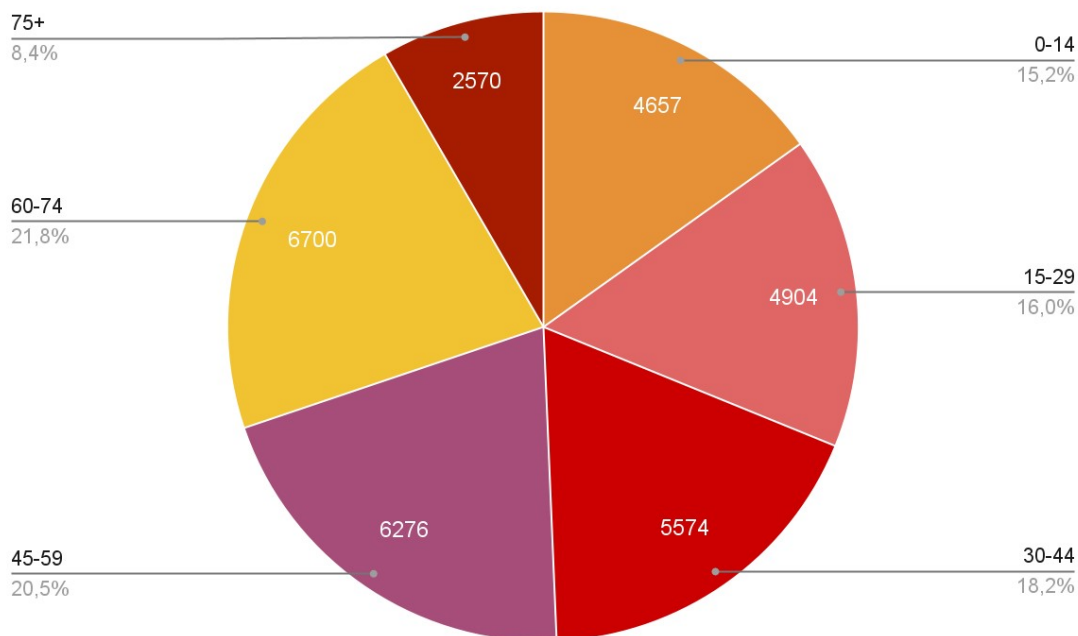
4.2. Demográfia

A 2022. évi népszámlálás adatai szerint Óbecse községnek 30.681 lakosa van, míg 2011-ben 37.351 volt. Ez a különbség az alacsony természetes szaporulatnak és az Európai Unióba, leginkább gazdasági okokból történő megnövekedett migrációnak köszönhető, a munkalehetőségek és jobb életkörülmények miatt.

A Köztársasági Statisztikai Intézet adatai szerint Óbecse község átlagéletkora 43,83 év, a férfiak átlagéletkora 42,18 év (15.026 férfi), a nőké 45,41 év (15.655 nő). A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Óbecse község lakosságának száma 37.351, ebből 18.316 férfi és 19.035 nő, az átlagéletkor 42,5 év.

Település	Összesen	Férfi	Nő
Óbecse	19.492	9.482	10.010
Péterréve	5.393	2.646	2.747
Bácsföldvár	4.335	2.163	2.172
Radičevíc	856	431	425
Drea	605	304	301
Egész Óbecse község	30.681	15.026	15.655

1. táblázat: Óbecse község lakossága nem és települések szerint

2. táblázat: Óbecse község lakossága életkor szerint

A lakosság száma 2022-ből olyan 12.950 háztartásra oszlik, ami szerint a háztartások tagjainak átlagos száma 2,37.

A 2022. évi népszámlálás adatai szerint Óbecse községben 12.996 szerb nemzetiségű, 12.482 magyar nemzetiségű, 68 albán nemzetiségű és 877 roma nemzetiségű személy él. Óbecse község multinacionális és multietnikus közösség, tehát a felsoroltak mellett Óbecse községben élnek még románok, oroszok, ruszinok, szlovákok, szlovénok, ukránok, horvátok, montenegróiak, macedónok, jugoszlávok, goránok, vlahok, bunyevácok, bolgárok, bosnyákok.

Ami az iskolai végzettséget illeti, egyetemi és főiskolai végzettséggel 3.510 lakos (13,5%), középiskolaival 13.240 (50,9%), általános iskolaival 6.695 (25,7%), iskolai végzettség nélkül vagy nem teljes általános iskolai végzettséggel 2.548 (9,8%), a lakosság 0,1%-a esetében ez az adat nem ismert.

3. táblázat: Óbecse község lakossága iskolai végzettség szerint

5. ADMINISZTRÁCIÓ A KULTÚRÁBAN

Óbecse Község Községi Tanácsát a Községi elnök, a Községi elnökhelyettes és a Községi Tanács hét tagja alkotják, akik közül egy a művelődéssel és a civil szervezetekkel van megbízva. A község kultúrával kapcsolatos adminisztrációjával a Társadalmi-Tevékenységi, Közigazgatási és Általános Ügyi Osztály van megbízva, amely megalkotja, végrehajtja és felügyeli az éves terveket és programokat és ügyel a művelődés területébe tartozó tervdokumentációk implementációjára. A községre bízott forrásfeladatok végrehajtásáért a Községi Közigazgatási Hivatal *Társadalmi-Tevékenységi, Közigazgatási és Általános Osztálya* felel, amelynek keretein belül megalakítják a helyi irodákat Péterrévén, Bácsfölváron, Dreán és Radičevícen.

Óbecse község területén három művelődési intézmény található, amelyeket a Községi Képviselő-testület alapított: az Óbecsei Népkönyvtár, az Óbecsei Városi Színház és az Óbecsei Városi Múzeum, több oktató-nevelő intézmény (melyeknek alapítója a Szerb Köztársaság vagy a Községi Képviselő-testület), számos művelődési egyesület és más polgári egyesület, amelyek művészetekkel foglalkoznak és hozzájárulnak a község kulturális életéhez. A község területén számos kulturális jó és kulturális emlékmű található. Számos kulturális rendezvény is szerveznek.

6. JOGI KERET

6.1. Nemzeti szabályozás

A művelődés területét szabályozó, valamint a művelődési illetékességeket rendező legfontosabb jogi aktusok a következők:

A Szerb Köztársaság Alkotmánya

(SZK Hivatalos Közlönye, 98/06. szám) vagy (SZK Hivatalos Közlönye, 83/06. szám)

Az Alkotmány 190. szakaszának 4. bekezdése szabályozza, hogy a község a szervei által a törvénnyel összhangban gondoskodik a polgárok szükségleteinek kielégítéséről az oktatás, a művelődés, az egészségügy és szociális védelemről, gyermekvédelemről, sportról és testnevelésről.

A helyi önkormányzatokról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 129/07., 83/14., 101/16. és 47/18. számok)

A 20. szakaszban definiálták a helyi önkormányzati egység hatásköreit:

- meghozza a fejlesztési terveket;
- oktatási, művelődési, primaryes egészségügyi, testnevelő, sport, gyermekvédelmi és idegenforgalmi intézményeket és szervezeteket alapít, s biztosítja a működésüket;
- megszervezi a község számára jelentős kulturális javak védelmével kapcsolatos feladatokat, ösztönzi a művelődés és a művészeti alkotás fejlesztését, biztosítja a pénzügyi és társfinanszírozási eszközöket a község számára jelentős művelődési programokhoz és projektekhez, valamint megteremti a feltételeket a múzeumok és könyvtár, valamint más
- gondoskodik a helyi jellegű tájékoztatásról és biztosítja a feltételeket a köztájékoztatáshoz szerb nyelven és a nemzeti kisebbségek nyelvén, amelyek használatban vannak a község területén, televízió és rádió adókat alapít a község területén használatos nemzeti kisebbségek nyelvén való tájékoztatáshoz, valamint a nemzeti kisebbségek nyelvén történő tájékoztatás céljából, amikor ezzel a tájékoztatással képviseli a nemzeti kisebbségi jogvédelmet.

A művelődésről szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 13/2016., 30/2016. –kiig. és 6/2020. számok)

- A 4. szakasz 2. bekezdése: “A helyi önkormányzati egység gondoskodik a polgárok kulturális szükségleteinek kielégítéséről a területén és rendez bizonyos kérdéseket, amelyek a polgárok érdekében állnak, valamint a megvalósításuk módját, az Alkotmányban és törvényben meghatározott jogok és kötelezettségek keretein belül.”

- Az 5. szakasz szabályozza a nemzeti kisebbségek tanácsainak szerepét: “A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsai gondoskodnak a nemzeti kisebbségek művelődéspolitikájának végrehajtásáról, összhangban a törvénnyel, részt vesznek a művelődésükkel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban vagy maguk hoznak döntést, művelődési intézményeket és más művelődési jogi személyeket alapítanak.”
- A 7. szakasz definiálja a helyi önkormányzatok kötelességét a helyi művelődésfejlesztési tervek meghozatalában és biztosítja az előlátott célok megvalósításához az eszközöket, közben nem ad pontosabb iránymutatókat:

“A helyi önkormányzati egység a polgárok szükségletei kielégítése biztosítása során meghozza a művelődésfejlesztési tervet, összhangban a törvénnyel és a Stratégiával, amelyhez a pénzeszközöket a helyi önkormányzati egység költségvetésében biztosítják.”

A művelődésről szóló alaptörvényen kívül, amivel az állam gondoskodik az általános művelődési érdekről és a művelődéspolitika végrehajtásáról, a törvényben meghatározott alapelveken alapuló művelődésfejlesztést reklámozó célok és intézkedések összességével, beleértve az európai és nemzeti hagyományok és a kulturális kifejezőmód sokszínűségének kulturális és demokratikus értékeit, a Szerb Köztársaság művelődési szektorának rendezésére hatással vannak az alábbi törvények és stratégiai dokumentumok is:

- A kulturális javakról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 71/94., 52/11. – más.törvény, 99/11. – más.törvény számok)
- A könyvtári – információs tevékenységről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 52/2011. szám)
- A régi, ritka könyvtári anyagról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 52/2011. szám)
- Az önálló művészi tevékenység vagy más művelődési tevékenység végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 39/93. és 42/98. számok)
- A kinematográfiairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 99/2011. és 02/2012. számok)
- A nemzeti kisebbségek jogainak és szabadságának védelméről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009. és 97/2013. számok)
- Az oktatási és bevelési rendszer alapjairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/09., 52/2011., 55/2013., 35/2015. és 68/2015. számok)
- A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény (SZK Hivatalos közlönye, 22/2009. szám)
- Szerbia oktatásfejlesztési stratégiája 2020-ig (SZK Hivatalos Közlönye, 17/2012. szám)
- A Szerb Köztársaság idegenforgalom fejlesztési stratégiája (SZK Hivatalos Közlönye, 91/2006. szám)
- A publikációk kiadásáról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 37/91., 53/93. – más.törvény, 67/93. – más.törvény, 48/94. – más.törvény, 135/04. és 101/05. számok)
- A publikációk kötelező példányáról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 52/11. szám)
- A hagyatékokról és alapokról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 88/2010. és 99/2011. más.törvény) számok)
- A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. – az AB határozata és 55/2014. számok)

6.2. Nemzetközi szabályozás

A fenntartható fejlesztés naptára 2030-ig 17 fenntartható fejlődési céljával és 169 célértékével szélesebb kört fed le a milleniumi céloknál, és magába foglalja a fenntartható fejlődés kulcsjelentőségű dimenzióit: gazdasági növekedés, szociális inklúzió és környezetvédelem. Az intézményes keret és együttműködés, amelyeknek a joguralmat és a békét kell biztosítaniuk, szintén le vannak fedve a megfelelő célokkal és célértékekkel. A fenntartható fejlesztés naptára 2030-ig, amelyet az Egyesült Nemzetek minden tagállama elfogadott, globális stratégiai kerete a fenntartható fejlődésnek, amit követnie kell minden tagállamnak és a nemzetközileg releváns szereplőknek. A naptár 2030-ig képet az a fenntartható fejlődés proszperitásáról, és bekapcsolja fenntartható fejlődés kulcsjelentőségű dimenzióit: a gazdasági növekedést, a szociális inklúziót és a környezetvédelemet. A fenntartható fejlődés céljai korrelációban vannak a Művelődésfejlesztési tervvel.

Az egyesült városok és helyi önkormányzatok 2021-es művelődési naptára, amelyet 2004-ben fogadtak el az egyik "első globális missziót tartalmazó dokumentum, amely megtárgyalja az alapok felállítását a városok és helyi önkormányzatok művelődésfejlesztési aktivitásaihoz". Ez az eszköz a helyi intézmények közös indítványának hatására jött létre, hogy bevonják a helyi művelődésfejlesztési, kulturális jogokkal és kötelezettségekkel foglalkozó stratégiák politikáját a kulturális hatás felméréseivel. Több mint 300 város csatlakozott a 2021-es művelődési naptárhoz.

Az európai művelődési naptár az Európai Bizottság globalizált világában (2007 májusa) tartalmazza a három alapcél, amelyek az európai intézménye, tagállamok művelődési stratégiáját, valamint a művelődési és kreatív szektort alkotják:

- a művelődés sokszínűségének és a kultúraközi dialógus reklámozása
- a kultúra mint kreativitáskatalizátor reklámozása a lisszaboni művelődési stratégiai keretein belül
- a kultúra mint az Únió nemzetközi kapcsolatai vitális elemének reklámozása

A nemzetközi konvenciók közül kiemeljük az alábbiakat:

- Az emberi jogok univerzális deklarációja (Párizs, 1948.)
- Európai művelődési konvenció (Párizs, 1954.) (JSZSZK Hivatalos Lapja – Nemzetközi szerződések 4/87. szám)
- Konvenció az európai architektonikus javak védelméről (Granada, 1985.) (JSZSZK Hivatalos Lapja – Nemzetközi szerződések 4/91. szám)
- Európai konvenció az archeológiai örökség védelméről (London, 1969.) (JSZSZK Hivatalos Lapja – Nemzetközi szerződések 9/90. szám)
- Európai konvenció az archeológiai örökségről (Vatletta, 1992.)
- Az Európa Tanács keretmegállapodása a kulturális örökség értékeiről a társadalom számára (Faro, 2005.) (SZK Hivatalos Közlönye – Nemzetközi szerződések 1/2010.)

- Konvenció nem anyagi örökség megóvásáról (Párizs, 2003.) (SZK Hivatalos Közlönye – Nemzetközi szerződések 1/2010.)
- Konvenció a kultuális önkifejezés sokszínűségének védelméről és fejlesztéséről (Párizs, 2005.) (SZK Hivatalos Közlönye – Nemzetközi szerződések 49/09.)
- Európai konvenció az audiovizuális örökség védelméről (Strassburg, 2001.) (SZK Hivatalos Közlönye –
- A kulturális sokszínűség univerzális deklarációja (UNESCO, 2001)
- Az Európa Tanács keretmegállapodása a kulturális örökség értékeiről a társadalom számára (Faro, 2005.)

7. VÍZIÓ, MISSZIÓ, ÉRTÉKEK ÉS ALAPELVEK

MISSZIÓ

Megteremteni a feltételeket, amelyek lehetővé teszik a művelődés területébe tartozó erőforrások védelmét és támogatását, valamint fejlesztésüket és új szereplők és tartalmak megjelenését, összhangban a polgárok szükségleteivel.

VÍZIÓ

Óbecse község egy olyan környezet, amely alkalmazza a korszerű művelődéspolitikát, ösztönzi a kulturális életet, kielégíti lakosai kulturális szükségleteit, hozzájárul a közösségérzet és a multinacionális kulturális identitás erősítéséhez, valamint fejlődik a hazai és nemzetközi szereplőkkel való együttműködés által.

ÉRTÉKEK ÉS ALAPELVEK

- Az emberi jogok, kulturális diverzitás és a különböző értékek tiszteletben tartása
- A kreativitás ösztönzése a kulturális kifejezőmódban
- A kultúrára a közösség gazdaságfejlődési eszközként való tekintés
- A nemzeti, nemi, korbéli diszkrimináció hiánya
- A kölcsönös együttműködés jelentőségének és szükségességének felismerése helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi szinten
- A kreativitás és a közösség kulturális életében való részvétel erősítése és promóciója – aktivizmus
- Az emberi és pénzügyi erőforrások fejlesztése a művelődésfejlesztés céljából
- A politika és gyakorlat megerősítése a kulturális (anyagi és nem anyagi) örökség erősítése és megóvása céljából
- A kulturális tartalmakat gyártó, valamint kultúrát és kulturális értékeket reklámozó szervezetek sokszínűségének támogatása
- A kulturális javak és aktivitások gazdasági valorizációja – kulturális turizmus
- Multikulturalizmus és interkulturális dialógus a kulturális különbségek teljes tiszteletben tartásával (Európa 2020 és Dunai stratégia)
- Digitalizáció – a kulturális tartalmak online elérhetősége, a művészek összekötése stb. (összhangban az Európa 2020 céllal)

8. HELYZETELEMZÉS

8.1. Művelődési intézmények

Óbecse községben három Óbecse Község Képviselő-testülete által alapított intézmény van: az Óbecsei Népkönyvtár, az Óbecsei Városi Színház és az Óbecsei Városi Múzeum, valamint több oktató-nevelő intézmény (amelyeknek a Szerb Köztársaság vagy Óbecse Község Képviselő-testülete az alapítója), számos művelődési egyesület, valamint más, művészettel foglalkozó és a község kulturális életéhez hozzájáruló polgári egyesület. Óbecse község területén nagy számban találhatóak kulturális javak és kulturális emlékművek, amelyek potenciált képeznek a község kulturális és idegenforgalmi kínálatának fejlesztéséhez.

Az oktató-nevelő intézmények fontos részesei a művelődésnek. Az óbecsei Labud Pejović Iskoláskor Előtti Intézmény, melynek központi épülete a Miloš Crnjanski utcában található, több rendeltetésű, mivel a gyermekek rendszeres tartózkodása mellett más, a gyermekeket egybegyűjtő tevékenységekre is használják (műhelyfoglalkozások, előadások stb.). Az Óbecse község területén található általános és középiskolák rendelkeznek iskola könyvtárral, s szintén szerveznek előadásokat, műhelyfoglalkozásokat és hasonló kulturális eseményeket. Az óbecsei Petar Konjović Alapfokú Zeneiskola azon kívül, hogy oktató-nevelő intézmény, amelyben zenei oktatásban részesülnek a 6-tól 15 éves gyermekek, kiváló zenei kulturális központ is, amely rendszeresen szervez koncerteket és más eseményeket.

A szervezetek, intézmények és művelődési egyesületek, valamint polgári egyesületek közül, amelyek művészettel foglalkoznak, s hozzájárulnak a község kulturális életéhez, kiemelkednek: Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezete, a Zentai Történelmi Levéltár Levéltári Osztálya, Óbecse Község Ifjúsági Irodája, a KUD Đido Bečej, a KUD Lole Bačko Petrovo Selo, a KUD Đeram Bačko Gradište és a KUD Branko Radičević Radičevićről, valamint a Petőfi Sándor MMK, a péterrévei Dr. Kiss Imre ME és a dreai Kutaspusztá ME, amelyeket a magyar nemzeti identitás és hagyomány megóvása céljából alapítottak. Óbecsén két aktív tempolmi kórus tevékenykedik, a Sveti Georgije pravoszláv egyházi és a Schola cantorum római katolikus egyházi kórus, valamint a városi kórus a Színházban és a Katicabogarak gyermekkórus.

Az egész év folyamán zajlanak a különféle események, amelyek gazdagítják a polgárok életét, s potenciált képeznek az idegenforgalom fejlesztéséhez. Eseményeket és rendezvényeket szervez Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezete, a művelődési intézmények és a polgári egyesületek. Ezek közül néhány: Óbecse éjjel, Májusi játékok, Fantaszt zenei vetélkedő, Old timer találkozó, Picoderski dani, Palacsinta fesztivál, Szent István-nap, Újfalusi napok, Péterrévei juhász napok, utcai kosárlapba mérkőzés, Óbecsei Folk fest, Kontra fest, a Magyar kultúra napja, az Úriemberek hete, a Bibliójátékok stb.

A legtöbb művelődési rendezvényt közvetíti a helyi rádió és TV, valamint az írott sajtó mindkét nyelven, szerb és magyar nyelven, melyek közül kiemelkednek a Bečejski dani, Becei Mozaik és a Becei TV.

Óbecsei Népkönyvtár

Az Óbecsei Népkönyvtár a község legidősebb művelődési intézménye. A szerb olvasóházat Óbecsén 1862-ben alapították, s amellyel, hogy itt olvasták a könyveket, napilapokat és folyóiratokat, a kulturális és társadalmi élet céljából is összegyűjtötte az embereket. A szerb olvasóház első szabályait 1866-ban fogadták el Budán. Az Alkotmány első szakaszában megindokolták a megalapítását: “a szellemi fejlődés, a kifejezés, az emberiség és társadalmiság céljábók az óbecsei és környékbeli lakosok számára, melyet a jó könyvek és folyóiratok kölcsönzésével és olvasásával kívánunk elérni, amelyeket az olvasóház maga szerez be.”

Virágozni a könyvtár a múlt században kezdett, Óbecse Község Képviselő-testülete 1960-ban három önálló egységet alapított Óbecsén, Bácsföldváron és Péterrévén. Ezek önálló finanszírozású és ügyvitelű intézményekként működtek. Három évvel később meghozták az okiratot, mellyel az Óbecsei Községi Könyvtár lett az anyakönyvtár a község területén. 1976 elejétől összevonták a három könyvtárat egy egységes intézménnyé, amely azóta az Óbecsei Népkönyvtár nevet viseli. Az épületbe, amit Vissy bárónő emeltetett a 20. század elején szecessziós stílusban, a könyvtárat 1955-ben helyezték át.

Az Óbecsei Népkönyvtár könyvtári-információs tevékenységgel foglalkozó közérdekű intézmény. A könyvtár e-katalógusa 70.090 bejegyzéssel rendelkezik (2024. 02. 05.). A könyvtár tevékenységei magukban foglalják a gyűjtemények kiegészítését és kiépítését, a könyvek feldolgozását és katalógizációját, a könyvtári állomány védelmét, a könyvtári tartalom digitalizációját, kiadói tevékenységet, a könyvtári tartalom reklámozását, rendezvények és képzések szervezését mindenféle életkorú használójuk számára. A könyvtár

különös jelentőségű a közösség kultúrájának ápolása és fejlesztése szempontjából, s nagy számú projektumot és programot valósít meg.

Az Óbecsei Népkönyvtár tagsága

KÖNYVTÁR/OSZTÁLY/KIRENDELTSÉG	A TAGOK SZÁMA
Felnőttosztály, Óbecse	1.600
Gyermekosztály, Óbecse	1.600
ÓBECSE, összesen	3.200
Bácsföldvári könyvtár	700
Péterrévei könyvtár	500
Radičevići könyvtár	100
KIRENDELTSÉGEK, összesen	1.300
TAGSÁG ÖSSZESEN	4.500

A könyvtári tevékenységet 11 fogalkoztatott látja el az alábbi osztályok és könyvtári kirendeltségek keretein belül:

- A könyvtári tevékenység fejlesztéséért felelős osztály
- A könyvtári anyag beszerzéséért, feldolgozásáért és katalogizálásáért felelős osztály
- Kölcsönző osztályok Óbecsén:
Felnőtt osztály, Gyermekosztály, Helytörténeti osztály
- Kölcsönző osztályok a kirendeltségekben:
Bácsföldvár, Péterréve, Radičević
- Adminisztrációs és pénztáris osztály

A könyvtári-információs tevékenység korszerű modelljeit alkalmazva az Óbecsei Népkönyvtár az alábbiakat képviseli:

- Információs platform a tudáshoz és a civilizált folyamatokhoz való szabad hozzáféréshez minden polgár számára
- Tmogatás az információs írásbeliség fejlesztésének eljárásához és az élethosszig tartó tanuláshoz
- A polgárok találkahelye
- A helyi közösség társadalmi és gazdasági fejlődésének indítványa

- Egy olyan környezet, amely minőségesebb kulturális, intellektuális, érzelmi és társadalmi életet biztosít mindenféle korú polgár számára
- Az emberi jogok tisztelének, ápolásának és védelmének példája
- Helyszínt a gyülekezésre, szervezkedésre és információk használatba adása a használók számára

Óbecsei Városi Színház

A valamikori Művelődési Otthon, majd Vuk Karadžić Művelődési Központ, Városi Színház ma is központi művelődési intézmény városunkban. A színházi tevékenység az elsődlegesen kiemelt tevékenység, de ebben az intézményben széleskörű tevékenységet ápolnak, a galériai, zenei, irodalmi, film tevékenységektől egészen a műhelyfoglalkozásokig minden korosztály számára. Annak ellenére, hogy a Városi Színház nevet viselim ennek az intézménynek a munkája közelebb áll a művelődési központi tevékenységhez. Ez alatt azt értjük, hogy ebben az intézményben a rendes színházi tevékenység mellett, szerveznek számos és különféle kulturális tartalmat is:

- gyermek, ifjúsági és profi színházi előadások szerb és magyar nyelven
- két jelentős színházi fesztivál megszervezése és megrendezése: Májusi játékok (66 éve) és Be:femion - Óbecsei monodráma fesztivál (12 éve)
- filmvetítések (az európai és világ kinematográfia ciklusai, híres rendezők és színészek filmjei, rövidfilmek revüje, 3D-s vetítések, együsműködés a Slobodna zona fesztivállal és más művelődési központokkal és követségekkel)
- koncertek: klasszikus zenétől a népzene át a rock fesztiválig, mint amilyenek a Kontra feszt és az Óbecse éjjel (Színházklub és a Színházklub kerthelyisége, Nagyterem)
- képzőművészeti kiállítások és performanszok (Kör galleria)

- irodalmi estek és tribünök (Kör galleria)
- humanitárius előadások és koncertek

A Városi Színház helyiségeit moziként, galériaként, koncertteremként, tribünök, irodalmi beszélgetések, szemináriumok és egyébek megtartásának helyszínéül is használják. A havi programok keretein belül minden helyiség meg van töltve különféle és számos tartalommal. Az Óbecsei Városi Színház 10 személyt foglalkoztat, 4-et magas szakképzettséggel (akik közül az egyik az igazgató, aki a tudományok doktora) és 6-ot középiskolai végzettséggel.

Emellett a Városi Színház keretein belül négy drámastúdió is működik, melyek próbákat tartanak egész évben: színészkola (1-4. osztályos gyerekek), gyermek drámastúdió (felsősök), fiatalok drámastúdiója (15-26 évesek), magyar ifjúsági drámastúdió (15-26 évesek). A fiatalok drámastúdiója 5 év alatt több mint 90 díjat szerzett hazai és nemzetközi fesztiválokon, s a legsikeresebb ifjúsági színházak közé tartozik Szerbiában és a régióban.

Az említett drámastúdiók mellett a Városi Színház keretein belül működik a Đido folklór társaság is, amelynek több mint 200 tagja van, s több alszekcióval rendelkezik (négy együttes, zenekar, női énekkar stb.).

Óbecsei Városi Múzeum

Az Óbecsei Városi Múzeumot 1953-ban alapították és a hatvanas évek elejéig tevékenysége a képzőművészeti tabor megvalósítására irányult. 1962-től szakember felvételével megkezdte a múzeumi anyag gyűjtését és feldolgozását. A museum jelentős complex típusú intézmény, ami azt jelenti, hogy elsődleges feladata Óbecse község mozgó kulturális javainak begyűjtése, őrzése és bemutatása, függetlenül attól, hogy Óbecséről származnak-e vagy

kapcsolatban állnak a történelmével. A Múzeumnak több mint 18000 tárgya van, amelyek hét gyűjteménybe vannak elosztva. A Múzeumban öt osztály működik, amelyek a gyűjteményekkel foglalkoznak, mégpedig a történelmi, művészettörténeti, archeológiai, etnológiai és természeti osztály. A gyűjtemények: történelmi, képzőművészeti, alkalmazott művészeti, etnológiai, archeológiai, éremtani és természeti, amely magába foglalja a preparált madár- és más állatgyűjteményt.

A Múzeumnak nyolc foglalkoztatottja van: igazgató, pénzügyi-adminisztrációs munkatárs, négy kurátor és két technikus. Az Óbecsei Városi Múzeum különös jelentőséggel bír a magyar nemzeti kisebbség számára, s támogatja a Magyar Nemzeti Tanács is. Ezzel összhangban munkája nagy részét két nyelven végzi.

Az Óbecsei Városi Múzeumnak kiállítóhelyiség hiányában és az épület rossz állapota miatt sosem volt állandó jellegű kiállítása. A kis, 80 m² területű kiállítóterem az ideiglenes kiállításoknak ad helyet (olyan 8 kiállítás évente). A kiállítások fele a kurátorok szerzői kiállítása, míg a másik fele vendégkiállítás. A Múzeum arra törekszik, hogy a szerzői kiállítások mobilak legyenek, könnyen utaztathatóak, így a Múzeum számos kiállítását bemutatták Szerbia-szerte, némelyiket pedig Magyarországon is. A kiállítások mellett a Múzeum szervez műhelyfoglalkozásokat és más közvetlen együttműködésekkel a közönséggel, az iskolás és óvodás gyerekekre fókuszálva. Ez magában foglalja a projektumbeli együttműködésekkel, amelyek keretein belül mini kiállításokat szerveznek az iskolások aktuális tananyagával kapcsolatban, valamint a "múzeum az utazótáskában" konceptust, aminek esetében a kurátorok tárgyakat visznek az oktató intézményekbe, s ott mutatják be őket a gyerekeknek.

Mint a mozgó kulturális javakat megóvó intézmény, a Múzeum folyamatosan keresi az új tárgyakat és gazdagítja gyűjteményét. A nagyszámú donáció mellett, amelyeket a Múzeum kapott, rendelkezésre állnak akvizíciós eszközök is. Az akvizíció harmadik módja természetesen a terepi kutatás, mint amilyenek a régészeti ásatások. Az Óbecsei Városi Múzeum számos régészeti projektumban vett részt, s folyamatban van a Berkes szántó – Perlek helyszínen az első szisztematikus régészeti ásatás. A múzeumi tevékenység rendszeres része a kiadó tevékenység, amely magában foglalja katalógusok és a kurátor kollégák szakmai publikációinak kiadását.

8.2. Kulturális javak

Óbecse község területén számos kulturális jó és kulturális emlékmű található, amelyek potenciált képeznek a község művelődésének fejlesztéséhez és az idegenforgalmi kínálatához.

Fantaszt kastély és kápolna

A Fantaszt kastély Topolya felé 15 km-re található. Bogdan Dunderški földbirtokos építette több fázisban, s 1925-ben fejezték be. A toronyt és a négy szögletes tornyot neogótikus stílusban építették, míg a dísztermet és mindkét bejáratot neoklasszikus stílusban. Az épület alapja négyszögletű négy toronnyal a sarkokon, van egy reprezentatív verandája és lépcsője. Az oldaltornyi kilátók, s a kastély fehér színe szembeütő és ezek teszik az épületet monumentálissá. A kastély mellett épült egy neobizánci stílusú kápolna, amelyet Szent Györgynek szenteltek, s részben a belgrádi Karbiner ikonmester készítette. A három mozaikot és az Utolsó vacsora című festményt Uroš Predić festette. A birtokos nagyon szerette a lovakat, amelyek közül Fantaszt 1932-ben a belgrádi lóversenypályán három éves korában megnyerte az összes versenyt és megszerezte az összes címet. Amikor elpusztult, Bogdan Dunderški a saját birtokán temette el, s az építkezés befejeztét követően róla nevezte el a kastélyt. A Fantaszt kastélyt a PIK Bečej kezelte, s ma a rendezetlen tulajdonjogi viszonyok miatt elhagyatott.

A Than fivérek szülőháza

A Than fivérek híres művészek és tudósok, akik alkotásai jelentős szereppel bírtak a 19. század kulturális örökségében. Than Mór kiemelkedő akadémikus festő volt. Művei történelmi eseményeket, vallásos témákat és portrékat mutatnak be. Than Károly híres vegyész volt, ő adta ki az első magyar nyelvű kémiai folyóiratot. A Magyar Természettudós Társaság elnöke volt 1872-től. A kulturális emlékmű két épületből áll, amelyeket a 19. század

első felében emeltek. A házak az egyik főbb utcában találhatóak. Ingatlan kulturális örökségé – kulturális emlékművé 2001-ben kiáltották ki.

Az épület hosszú időn át elhagyatott volt és nem volt karbantartva, egészen 1996-ig, amikor elkészült a felújítási terv. A Than fivérek felújított szülőházát 2013-ban nyitották meg, s kulturális központként – emlékházként működik. Ez a híres hely ma kiállított tárgyakat tartalmazó interaktív park, amely szórakoztató módon mutat be bizonyos fizikai törvényeket és természeti jelenségeket. Fellelhetőek benne Than Mór híres magyar festő festményeinek reprodukciói is, valamint érdekességek fivére, Károly életéből.

Slajz hajóátersztő zsilip

A Slajz nevű régi hajóátersztő zsilip a Gombos – Óbecse csatorna (néhai Bácskai Nagycsatorna) tiszai torkolatánál található, kiemelt jelentőségű természeti jó. A hajóátersztőt 1899-ben építették a híres Eiffel tervez iroda tervezőjének, Kiss Józsefnek a tervei alapján. A föld feletti rácsos acélkonstrukciójával mozgatta a kézi nyitást és zárást szolgáló kocsikat. A kapu egyedi és innovatív, esztétikailag odaillő megoldás, amely beleolvad a természetes környezetbe. Néhány évvel később megépítették a turbinaberendezést az elektromos kapumozgatáshoz, egyenáram segítségével, amit a saját központjában terel, ami újdonságnak számított, s valószínűleg először alkalmazták Európában a 19. század végén. A zsilipek és szivattyútelepek többsége abban az időben vízpára segítségével volt mozgatva.

A zsilip 1975-ig működött, amikor egy újat építettek a közvetlen közelében. Azokban az években lerombolták a földszinti objektum egy részét a turbinaberendezéssel együtt, s emlékművet állítottak az 1942. fasizmus áldozatainak. Szanálták a turbinaberendezés helyét, amelyben kiállítást állítottak fel a csatorna történetéről és a zsilip felépítéséről.

Óbecse község területén az alábbi vallási létesítményeket regisztrálták kulturális emlékművekként:

1. Pravoszláv – Sveti Georgije templom Óbecsén, Nagyboldogasszony templom Bácsföldváron és Sveti Nikola templom Péterrévén
2. Római katolikus – Szűz Mária mennybemenetele templom Óbecsén, Pádovai Szent Antal templom Óbecsén, Szent Mihály arkangyal templom Bácsföldváron és Mindenszentek templom Péterrévén
3. Református-evangélikus templom Óbecsén

Óbecse község területén az alábbi híres személyeknek emeltek szobrot: I. Petar Karađorđević, Todor Dukin, Zdravko Gložanski, Samu Mihály, Petőfi Sándor, Stevan Kojić, Nestor Džilitov és Nagy István, Milanko Petrović, Nevenka Sekulić Seša, Radivoj Brankov, valamint szobrok a razzia áldozatainak, Szabadság-szobor, Koszovó és metohiai önkéntesek szobra, elesett harcosok és a fasiszta terror áldozatainak szobra Bácsföldváron, népfelszabadítás szobor Péterrévén.

9. A MŰVELŐDÉS PÉNZELÉSE ÓBECSE KÖZSÉGBEN

Óbecse község költségvetéséből három művelődési intézményt pénzelnek: az Óbecsei Népkönyvtárat, az Óbecsei városi Színházat és a Városi Múzeumot (fizetések, folyó kiadások és program) és a polgári egyesületeket az éves nyilvános pályázatok alapján a kulturális örökség, történelem és művelődési rendezvények szervezése területén.

A művelődés finanszírozásának táblázata Óbecse községben

Év	A kulturális kiadások aránya	Pénzelés más hatalmi szintektől	Intézmények pénzelése	Pénzelés pályázatok alapján
2021.	6.28%	5.088.000 din	83.493.000 din	11.000.000 din
2022.	6.65%	16.409.000 din	99.681.000 din	12.000.000 din
2023.	4.94%	4.190.000 din	89.737.000 din	12.000.000 din
2024.	5.22%	nem tették közzé	78.554.000 din	14.000.000 din

A kiosztott eszközök és támogatott pályázatok táblázata 2021-2024

Év	Az eszközök összege	Tmogatott jelentkezések száma
2021.	11.000.000,00 din	32
2022.	12.000.000,00 din	36
2023.	12.000.000,00 din	41
2024.	14.000.000,00 din	nem tették közzé

Az önálló művészek nyugdíj – és rokkantbiztosítási járulékának és az egészségügyi biztosítási járulékának fizetésére vonatkozó jogosultságról szóló feltételekről és módról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 15/2023. szám) alapján Óbecse község egy művésznő

járulékait fizeti.

Óbecse község költségvetését éves szinten megfigyelve, a költségvetés kultúrára vonatkozó része a HÖ kiadásának Dél-Bácskai körzeti, Vajdaság AT és Szerb Köztársasági átlagán van. A község legnagyobb részben a Községi Képviselő-testület által alapított művelődési intézményeket pénzeli. Növekedik az az összeg is, amelyet a község a polgári egyesületek projektumai és programjai megvalósítására különít el. Ezeket az összegeket a művelődésre irányuló nyilvános pályázatok alapján ítélik oda. A magyar nemzeti kisebbség jogmegvalósítása tekintetében a polgári egyesületek tevékenységét szemlélve azt látni, hogy stabil a programtevékenységük finanszírozása a kultúra területén.

Sajnos a művelődési tevékenységek programjai finanszírozásában a községi költségvetésre támaszkodni a korlátolt eszközök miatt korlátozó tényező. Meg kell teremteni a feltételeket, hogy jobban kihasználják a köztársasági és tartományi pályázatok adta lehetőségeket (minisztériumok, tartományi titkárságok stb. különféle pályázatait), de a nemzetközi alapokat is, pl. az Európai Unió alapjait. Ezekben az esetekben biztosítani kellene a szervezetek számára a segítséget a nemzetközi alapoknál való pályázáshoz, valamint projektumirói képzéseket kellene tartan számukra.

10. POTENCIÁLIS PÉNZELÉSI FORRÁSOK

1. Vajdaság Autonóm Tartomány

- A Vajdaság AT kulturális öröksége védelmét és megóvását megcélzó pályázatok finanszírozása – társfinanszírozása
- A Vajdaság AT vizuális művészeti és multimédiás pályázatai finanszírozása – társfinanszírozása
- A Vajdaság AT községi és városi közkönyvtárai számára könyvek és más publikációk beszerzésére irányuló pályázatok finanszírozása – társfinanszírozása
- A Vajdaság AT Szerb hagyományos népi alkotásai védelmét és megóvását megcélzó pályázatok finanszírozása – társfinanszírozása
- A Vajdaság AT irodalmi és kiadói pályázatai finanszírozása – társfinanszírozása
- Pályázat a Vajdaság AT kiadóházai publikációnak felvásárlására
- A Vajdaság AT nemzeti kisebbségei kultúrájának és művészetének területébe tartozó pályázatok finanszírozása – társfinanszírozása

2. A Szerb Köztársaság Művelődési Minisztériuma

a. Modern alkotási és kreatív ipari szektor

- Pályázat a vizuális művészet területébe tartozó művészeti alkotások finanszírozására
- Pályázat publikációk felvásárlására a könyvtárak számára
- Pályázat a Szerb Köztársaság modern alkotásai digitalizálásának finanszírozására vagy társfinanszírozására
- Pályázat a Szerb Köztársaság SZÍNŰVÉSZETI projektumainak (alkotás, produkció és interpretáció) finanszírozására vagy társfinanszírozására
- Pályázat a kiadói tevékenység – szerb nyelven megjelentetett kapitális alkotások a kultúra és értékes művek területén a hazai és lefordított irodalom területén finanszírozására vagy társfinanszírozására
- Pályázat az irodalmi – rendezvények és díjak projektumainak finanszírozására vagy társfinanszírozására
- Pályázat a kiadói tevékenység – művészeti és művelődési időszakos publikációk projektumainak finanszírozására vagy társfinanszírozására
- Pályázat a modern alkotás projektumainak finanszírozására vagy társfinanszírozására a Szerb Köztársaságban – GYERMEKEK MŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGE ÉS

GYERMEKEKNEK ÉS FIATALOKNAK SZÓLÓ MŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉG

- Pályázat a modern alkotás projektumainak finanszírozására vagy társfinanszírozására a Szerb Köztársaságban – NEMZETI KISEBBSÉGEK MŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGE A SZERB KÖZTÁRSASÁGBAN
- Pályázat a modern alkotás projektumainak finanszírozására vagy társfinanszírozására a Szerb Köztársaságban – ROKKANT SZEMÉLYEK MŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGE
- Pályázat reprezentatív szerb irodalmi alkotások lefordítására külföldön projektumok társfinanszírozására
- Pályázat a képzőművészet, alkalmazott művészet, vizuális művészet, dizájn és építészet területébe tartozó projektumok finanszírozására vagy társfinanszírozására a Szerb Köztársaságban
- VÁROSOK FÓKUSZBAN

b. Kulturális örökség szektora

- Pályázat a kulturális örökség védelmi és digitalizálási projektumainak finanszírozására és társfinanszírozására a Szerb Köztársaságban
- Régi hagyományos mesterségek – a nem anyagi kulturális örökség védelme, modern ineterpretációja és alkalmazása
- SZERBIA KULTURÁLIS FŐVÁROSA

c. Nemzetközi kapcsolatok és a kultúra európai interpretációjának szektora

- Pályázat a nemzetközi alapok/programok által támogatott kulturális és művészeti projektumok társfinanszírozására
- Pályázat a Szerb Köztársaság kultúrájának és művészetének külföldön digitális formában történő promotálási projektumainak társfinanszírozására
- Pályázat a kultúra és művészet területébe tartozó programok/projektumok ajánlására Szerbia Párizsi Művelődési Központjába
- Pályázat a művészek és profik mobilitásának társfinanszírozására a kultúra és művészet területén
- Pályázat a kukltúra és művészet területébe tartozó programok/projektumok ajánlására Szerbia Pekingi Ivo Adrić Művelődési Központjába

3. Nemzetközi alapok

a. Kreatív Európa

- Call for individual mobility of artists and cultural professional
- Culture Moves Europe: third call for residency hosts
- European Networks of Cultural and Creative Organisations
- European Cooperation projects Small Scale
- European Cooperation projects - Medium Scale

b. Visegrádi Alap

- Visegrad Grants
- Visegrad+ Grants
- Strategic Grants
- V4 Gen Mini-Grants

c. Nyugat-Balkáni alap

- Regionális projektumok pályázata

d. IPA – határokon átívelő együttműködési pályázatok

11. TERV / INTÉZKEDÉSEK ÉS CÉLOK

Óbecse község művelődésfejlesztési terve hároméves időszakot ölel át, s stratégiai célokat állít fel Óbecse község kultúrájában, amelyek a következő alapelveken alapszanak:

- A művelődésfejlesztési stratégiának és a művelődéspolitikának reklámozniuk kell a kreativitás minden formáját, lehetővé kell tenniük a hozzáférést a kulturális tartalmakhoz minden polgár számára, tekintet nélkül a nemi, nemzeti, korbéli hovatartozásukra, mentális és fizikai állapotukra
- Ki kell hangsúlyozni, hogy a kulturális diverzitás és pluralizmus mellett tiszteletben kell tartani az univerzális értékeket
- Tiszteletben kell tartani a regionális, nemzeti és európai fejlesztési célokat és kereteket
- A nemzetközi kulturális együttműködés reklámozása
- A kulturális identitás és a hozzátartozás érzésének erősítése
- A kultúra anyagi, emberi és intézményi erőforrásai valós állapotának tiszteletben tartása
- A potenciálok felhasználása a kulturális erőforrások fejlesztésére
- Rámutatni azokra a módokra, amelyekkel művelődésfejlesztési és társadalmi korlátok áthidalhatóak
- A kultúra helyi közösség teljes fejlődési dimenziójaként való szemlélete
- A kultúra és a fejlődés összekötése, a kulturális identitás tiszteletben tartása, tolerancia a kulturális különbségek iránt, szociogazdasági egyformaság
- A polgárok kulturális életben való részvételének erősítése
- Lehetővé tenni minden egyén és intézmény számára, hogy indítványokat terjesszenek be és részt vegyenek a közösség kulturális életében

Általános cél: Óbecse község művelődési életének fejlesztése, reklámozása és előmozdítása

9.1. Specifikus cél: A művelődéspolitikai rendszer fejlesztése

9.1.1. A kommunikáció fejlesztése a kultúra résztvevőivel és a részarányosság erősítése

INTÉZKEDÉS

- a Művelődési Tanács mint állandó tanácsadó testület megalapítása, melynek tagjai a község, az intézmények képviselői és független kulturális és művészeti szakértők
- Művelődési Fórum megalapítása, melyet évente legalább egyszer összehív a Községi Tanács művelődéssel megbízott tagja rendszeres kommunikáció és véleménycsere céljából a hatalom és művelődési intézmények, egyesületek és mások között
- a polgárok szükségletei kutatásának tervezése és folyamatos végrehajtása, különös tekintettel a fiatalok ízlésére, szokásaira és szükségleteire (kérdőívek és interjúk)
- az intézmények munkája és a nyilvános pályázatokon támogatott polgári egyesületek programjai evaulációjának tervezése és végrehajtása

9.1.2. A művelődési szektor pénzügyi támogatási eszközeinek fejlesztése

INTÉZKEDÉSEK

- biztosítani kell a művelődési projektumok finanszírozási és társfinanszírozási eljárásának átláthatóságát: pontosan kell definiálni a kritériumokat és indokolni a jóváhagyott projektumokat
- be kell vezetni *a társadalmi szempontból érzékeny csoportok alkotásainak* értékelési kritériumait a nyilvános pályázatra beérkezett projektumok kiválasztásába
- a nyilvános pályázatokon külön kell értékelni a kulturális örökség, hagyomány és szokások ápolását reklámozó projektumokat, programokat és rendezvényeket mindkét többségi népcsoport esetében Óbecse községben
- fokozatosan növelni a kultúrára szánt kiadások arányát a községi költségvetésben

9.2. Specifikus cél: A kulturális örökség védelme és a művelődési szektor fizikai és intézményes szerkezetének fejlesztése

9.2.1. A művelődési intézmények helybéli kapacitásának növelése

INTÉZKEDÉS

- kidolgozni a prioritások listáját és a hároméves adaptációs tervet, valamint az infrastrukturális befektetések tervét a művelődési intézményekbe a projektum-technikai dokumentáció megfelelő időben történő kidolgozása és a pénzelési források fellelése céljából
- rendezni az Óbecse község területén található kulturális örökség létesítményei vagyoni jogi viszonyait
- felállítani a művelődési emlékművek és emléktáblák rendszeres karbantartásának rendszerét, beleértve a zöld közterületeket, megközelítő utakat, mobiliárt és világtást is

9.2.2. Specifikus cél: A művelődési intézmények felszereltségi szintjének javítása

INTÉZKEDÉS

- elemezni a művelődési intézmények szükségleteit a felszereltség tekintetében, különös tekintettel a digitális felszereltségre
- kidolgozni a hároméves felszerelésbe való fektetési tervet az intézmények specifikus szükségletei szerint (digitalizációs felszerelés, kiállító vitrinek, világítás, konzervációs felszerelés, mobiliár...)

9.3. Specifikus cél: A kulturális programok minőségének és hozzáférhetőségének fejlesztése

9.3.1. Az emberi erőforrások kapacitásának fejlesztése

INTÉZKEDÉS

- a foglalkoztatottak számának növelése a művelődési intézményekben a meglévő munkahelyek betöltésével és/vagy a munkahelyek besorolásának módosításával
- önkéntesek alkalmazása és képzése a kulturális programok megvalósításának segítésére
- a művelődési intézmények foglalkoztatottjai képzésének és szakmai továbbképzésének megtervezése és megvalósítása projektumtámogatási és EU és IPA alapoknál történő pályázási készségek megszerzése céljából (Desk Kreatív Európa és Antenna az Európa Ügyeknél)

9.3.2. A kulturális rendezvények megtartási és támogatási rendszerének fejlesztése

INTÉZKEDÉS

- megalakítani a testületet, amely elvégzi a kategorizációt és biztosítja a község számára jelentős rendezvények megtartásához a feltételeket
- Határozatot hozni az Óbecse község számára jelentős és állandó rendezvényekről

- megerősíteni a kulturális események és rendezvények éves naptárát Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezetével együttműködve

9.3.3. A kulturális programok láthatóságának fejlesztése

INTÉZKEDÉS

- a község honlapjának rendezés a kulturális programok és rendezvények bejelentésével a polgárok időben történő értesítése céljából
- az események bejelentésének láthatóságát és attraktivitását növelni a művelődési intézmények honlapján
- megjelentetni a kulturális rendezvények naptárát és a programok bejelentését Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezetének honlapján
- bekapcsolni a fiatalokat a művelődési intézmények programjainak és beszámolóinak létrehozásába a közösségi hálón, együttműködésben az oktató intézményekkel

12. IMPLEMENTÁCIÓ, MONITORING ÉS EVAULÁCIÓ

A Művelődésfejlesztési terv implementációt két integrált eljárás keretein figyelik meg: megfigyelés és értékelés. A megvalósítás megfigyelésének és az értékelésnek a jó technikája hozzá fog járulni a végkifejlet számosításához, az eljárás elemzéséhez, a fejlesztési lépések kigondolásához és a Terv összehangolásához. A megfigyelés és értékelés lehetővé teszi a terv végrehajtásába való betekintést, ami során helyet hagy az esetleges hiányosságok felfedezéséhez és konkrét intézkedések foganatosításának az áthidalásukhoz. Hogy értékeljék a Terv megvalósítási fokát, definiálják a végrehajtásának (akció)tervét, ami során külön figyelemmel állítják fel a megfigyelési mechanizmust minden cél indikátorainak megfogalmazásával.

A megfigyelés állandó információgyűjtési folyamat, amelyet definiált fejlődésmérési indikátorok által végeznek. Ez az eljárás biztosítja, hogy a korlátozott művelődésfejlesztési eszközöket a leghatékonyabb módon használják fel. A tervezett teljesítésére irányul, folyamatosan végzik, ami során figyelemmel kíséri a projektum megvalósítását és felismerik a sikereket és a problémákat, A megfigyelési eredmények, a begyűjtött adatok, információk és jelentések alapján elemzik a programtevékenységek és projektumok végrehajtását a definiált célok, illetve intézkedések keretein belül. A megfigyelési eljárásban részt kell vennie a projektum végrehajtásába bekapcsolt összes szereplőnek, a községi közigazgatási hivatal képviselőinek és a kulturális élet más szereplőinek.

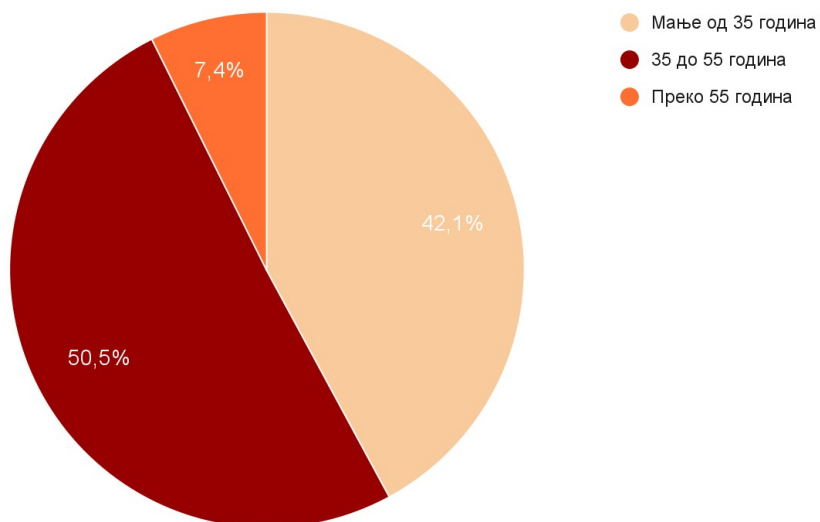
Az értékelés a megfigyelésen alapszik, s végre kell hajtani az időszak elején (ex ante), közeln (on going) és végén (ex post). Az értékelésen a relevánság, hatékonyság, hatásosság és a Terv fenntarthatóságának osztályozását értik a revíziós eljárás vagy az új stratégiai tervezési eljárás során.

Az értékelést a Terben előirányzott intézkedések, illetve aktivitások végrehajtásáért felelő minden alanytól kapott adatok és információk figyelembe vételével, valamint a más forrásokból származó adatok és információk alapján viszik végbe.

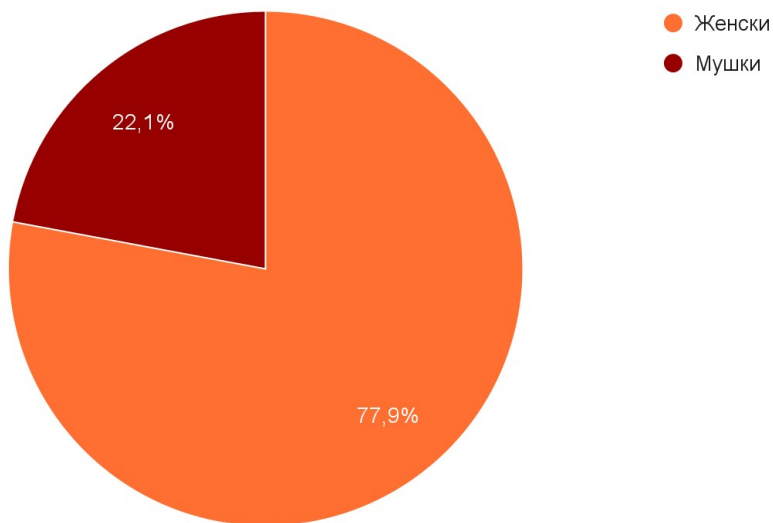
13. MELLÉKLET

A kutatás eredményei:

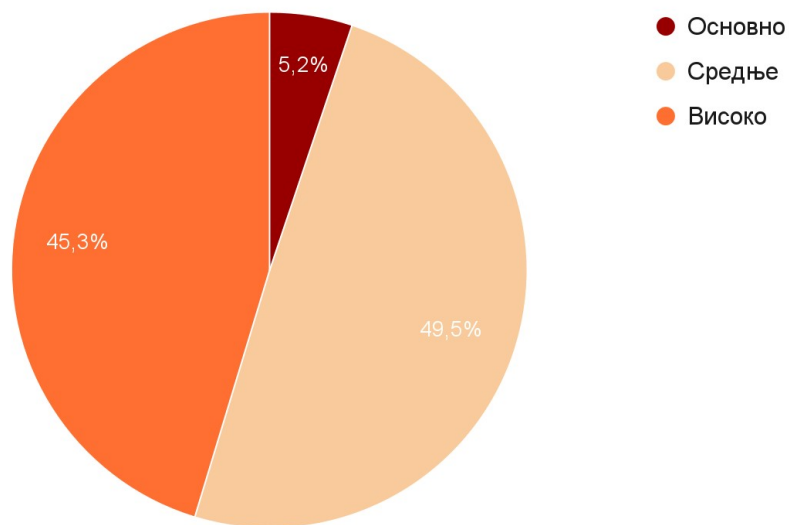
1. A kikérdezettek kora

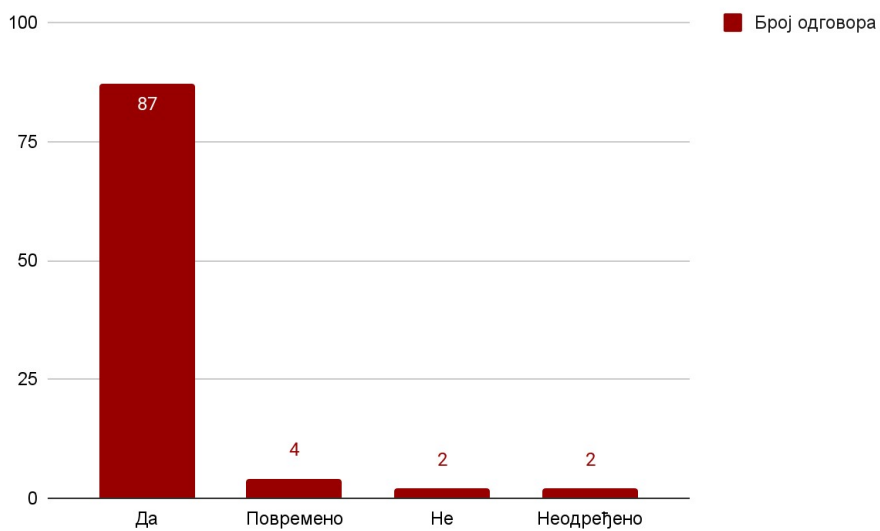
2. Nem

3. Iskolai végzettség

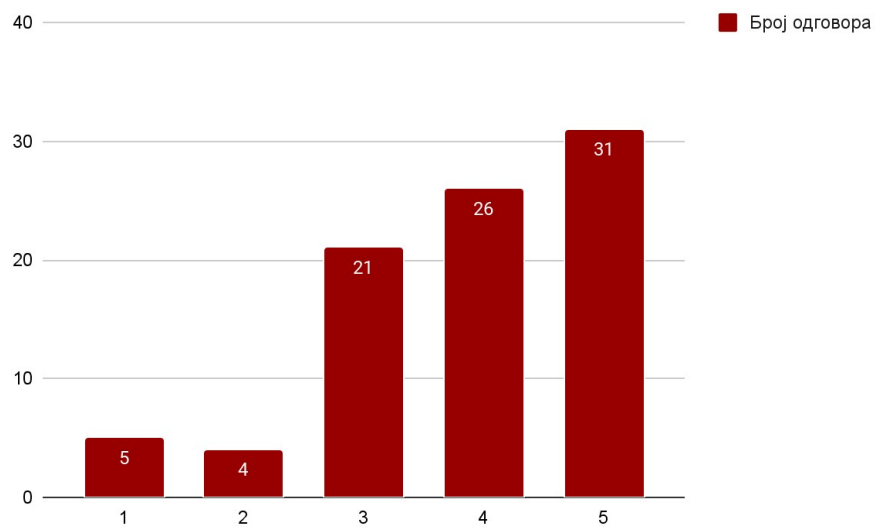

4. Látogatja-e az óbecsei művelődési intézményeket és kulturális rendezvényeket?

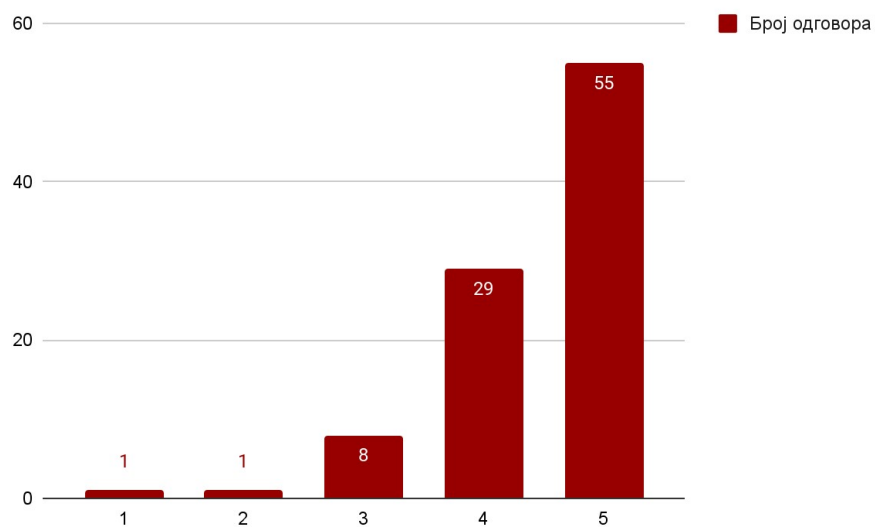

5. Amennyiben követi a művelődési intézmények tevékenységét, 1-től 5-ös skálán mennyire értékeli az alábbi intézmények munkáját:

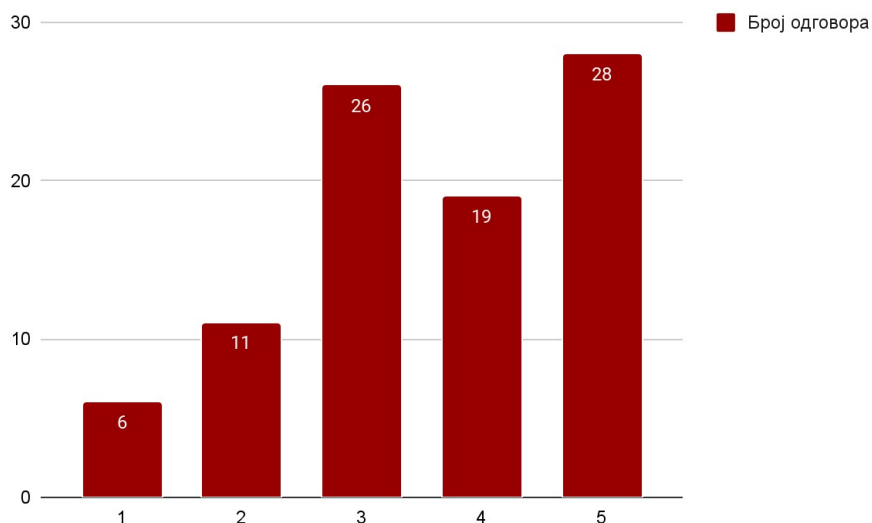
a) Népkönyvtár

б) Városi Színház

ц) Városi Múzeum

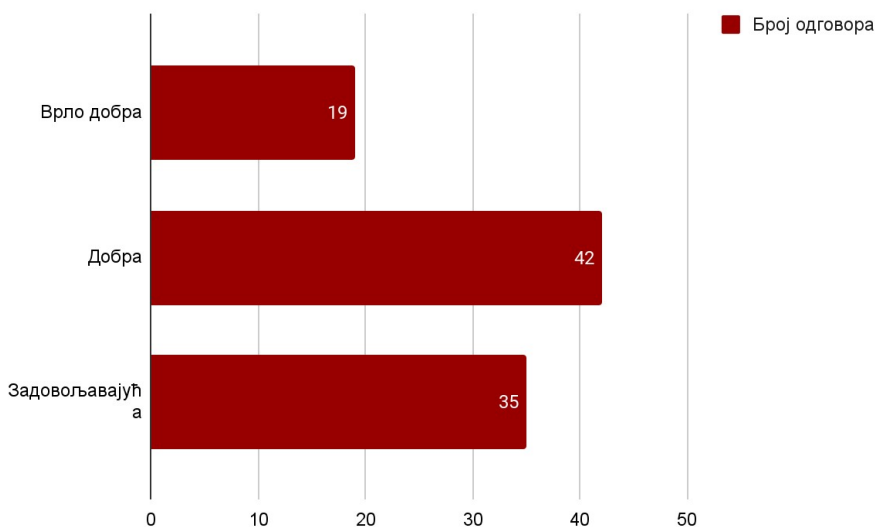
6. Melyik kulturális rendezvényt követi Óbecsén?

Felsorolták a Májusi játékokta, Óbecse éjjelt, Bečejski danit, a KUD Đido rendezvényeit, a Folk festet, a filmbemutatókat és előadásokat, a Befemont, az Újévi vásárt, a Fantast zenei vetélkedőt, a Gasztrofesztet, az Úriemberek hetét, a Múzeumok éjszakáját, a Maratont – amelyek közül legdominánsabbak a Folk fest, a KUD Đido rendezvényei és az Óbecse éjjel.

7. Melyik kulturális rendezvényt emelné ki Óbecsén minősége és látogatottsága szempontjából?

Felsorolták a Folk festet, az Óbecse éjjelt, a Májusi játékokat, a KUD Đido rendezvényeit, az Etno festet, a Bedefet és a Befemont.

8. Véleménye szerint összesítve milyen Óbecse kulturális kínálata?

9. Véleménye szerint mi hiányzik Óbecse kulturális kínálatából?

Válaszok: több rendezvény, művelődési terem/rendezvényterem (Bácsföldváron), látogatottság, több program a kis településeken, etno ház, helyiségek a munkához és fellépésekhez, jobb feltételek/eszközök/beruházás a kulturális programokhoz/tartalmakhoz, több folklór rendezvény, több előadás, főként vendég, kevesebb politika, mozi, több tartalom a gyermekek és fiatalok számára, irodalmi rendezvények, sokszínűbb kulturális tartalom, a Tisza rendezése/rendezvények a Tiszán, több művészeti kiállítás, a Népkönyvtár és a Városi Múzeum job marketingje.

10. Van-e a kulturális ajánlat fejlesztésére vonatkozó konkrét javaslata? Amennyiben igen a válasza, kérjük, írja le javaslatát!

Javaslatok: a meglévő rendezvények színvonalának javítása, az Óbecsei nyárba több tartalom kell, biztosítani kell termet a rendezvények számára Bácsföldváron, a bácsföldvári mozi felújítása, gazdagabb/sokszínűbb kulturális program, etno ház/tanya rendezvényekhez és idegenforgalomhoz, a Đido termék felújítása, aktívabb színház, folklór és tánc szemináriumok/rendezvények, stand up komédia, művészeti kiállítások és projektumok, több gyermekeknek szóló tartalom, a Kulturális nyár megújítása, a kulturális tartalom gazdagabb reklámozása, rendezvények a Tiszán, a helyi önkormányzat nagyobb mértékű látogatottsága, kulturális műhelyfoglalkozások, gazdagabb irodalmi program.